

ЗМІСТ

ВСТУП	5
РОЗДІЛ 1	
ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ	
ВИКОНАВЧОГО ПРОВАДЖЕННЯ	10
ТЕМА 1.1. ПОНЯТТЯ, ЗНАЧЕННЯ ТА ПРИНЦИПИ ВИКОНАВЧОГО ПРОВАДЖЕННЯ. ВИКОНАВЧІ ПРАВОВІДНОСИНИ ТА ЇХ СУБ'ЄКТИ	10
ТЕМА 1.2. ОСНОВИ ОРГАНІЗАЦІЇ ТА ДІЯЛЬНОСТІ ОРГАНІВ ДЕРЖАВНОЇ ВИКОНАВЧОЇ СЛУЖБИ	20
ТЕМА 1.3. ОСНОВИ ДІЯЛЬНОСТІ ПРИВАТНИХ ВИКОНАВЦІВ	24
ТЕМА 1.4. АКТИ, ЩО ПІДЛЯГАЮТЬ ВИКОНАННЮ	34
ТЕМА 1.5. АВТОМАТИЗОВАНА СИСТЕМА ВИКОНАВЧОГО ПРОВАДЖЕННЯ	40
ТЕМА 1.6. СТРОКИ У ВИКОНАВЧОМУ ПРОВАДЖЕННІ	46
РОЗДІЛ 2	
ПОРЯДОК ТА УМОВИ ЗДІЙСНЕННЯ	
ВИКОНАВЧОГО ПРОВАДЖЕННЯ	50
ТЕМА 2.1. ЗАГАЛЬНІ УМОВИ ТА ПОРЯДОК ЗДІЙСНЕННЯ ВИКОНАВЧОГО ПРОВАДЖЕННЯ	50
ТЕМА 2.2. ФІНАНСУВАННЯ ВИКОНАВЧОГО ПРОВАДЖЕННЯ. РОЗПОДІЛ СТЯГНУТИХ З БОРЖНИКА ГРОШОВИХ СУМ	59
ТЕМА 2.3. РОЛЬ СУДУ У ВИКОНАВЧОМУ ПРОВАДЖЕННІ	65
ТЕМА 2.4. ВИКОНАННЯ РІШЕНЬ У НЕМАЙНОВИХ СПОРАХ	75
ТЕМА 2.5. ПОРЯДОК ЗВЕРНЕННЯ СТЯГНЕННЯ НА МАЙНО БОРЖНИКА	81

ТЕМА 2.6. ОСОБЛИВОСТІ ЗВЕРНЕННЯ СТЫГНЕННЯ НА ЗАРОБІТНУ ПЛАТУ, ПЕНСІЮ, СТЫПЕНДІЮ ТА ІНШІ ДОХОДИ БОРЖНИКА	90
ТЕМА 2.7. ОСКАРЖЕННЯ РІШЕНЬ, ДІЙ АБО БЕЗДІЯЛЬНОСТІ ВИКОНАВЦІВ ТА ПОСАДОВИХ ОСІБ ОРГАНІВ ДЕРЖАВНОЇ ВИКОНАВЧОЇ СЛУЖБИ. ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ У ВИКОНАВЧОМУ ПРОВАДЖЕННІ	94
ТЕМА 2.8. ВИКОНАННЯ РІШЕНЬ ЩОДО ІНОЗЕМЦІВ, ОСІБ БЕЗ ГРОМАДЯНСТВА ТА ІНОЗЕМНИХ ЮРИДИЧНИХ ОСІБ. ВИКОНАННЯ РІШЕНЬ ІНОЗЕМНИХ СУДІВ	99
ПИТАННЯ ДЛЯ ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ	104
ВИКОРИСТАНА ТА РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА	108

ВСТУП

Процес захисту майнових та особистих немайнових прав завершується виконанням рішення суду та інших органів (посадових осіб). Виконання рішення юрисдикційних органів є кінцевим етапом юрисдикційної діяльності, без реалізації якого втрачається сенс попередньої діяльності суду та інших органів (посадових осіб), уповноважених на здійснення захисту прав, свобод і законних інтересів.

Ефективна система примусового виконання рішень є одним з елементів сучасної правової держави. Без належного примусового виконання рішень побудова правової європейської держави є неможливою.

Примусове виконання рішень як завершальна стадія судового провадження є невід'ємною частиною дотримання права людини на справедливий суд, передбаченого в статті 6 «Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод» [2].

30 вересня 2016 року одночасно зі змінами до Конституції України щодо правосуддя набрала чинності нова редакція Закону України «Про судоустрій і статус суддів». Це стало початковим етапом реалізації судової реформи, безпосередній вплив якої поширюється й на організацію діяльності та функціонування системи примусового виконання рішень.

Верховною Радою України 2 червня 2016 року прийнятий Закон України «Про органи та осіб, які здійснюють примусове виконання судових рішень і рішень інших органів» [24]. Законом визначено «основи організації та діяльності з примусового виконання судових рішень та рішень інших органів (посадових осіб) органами державної виконавчої служби та приватними виконавцями, їхні завдання та правовий статус» [24]. Також прийнятий Закон України «Про виконавче провадження» у новій редакції, яким визначено умови та порядок виконання судових рішень і рішень

інших органів (посадових осіб). Зазначені вище закони вносять в систему виконавчого провадження безліч новацій, таких як впровадження комбінованої системи виконання рішень, модернізація служби державних виконавців, введення інституту приватних виконавців, доповнення принципів виконавчого провадження та багато інших. Беззаперечно, найголовнішою новелою реформи виконання судових рішень і рішень інших органів (посадових осіб) є введення інституту приватних виконавців.

Ще однією новацією стало введення Єдиного реєстру боржників, що значною мірою має сприяти ефективності виконавчого провадження та взаємодії виконавців з іншими органами.

Виконавче провадження як навчальна дисципліна тісно пов'язана з низкою інших дисциплін: теорією держави та права, конституційним правом, цивільним правом, сімейним правом, адміністративним правом та іншими галузями матеріального права, а також із цивільно-процесуальним, господарсько-процесуальним правом.

Предметом вивчення курсу «Виконавче провадження» є загальні теоретичні поняття щодо порядку примусового виконання рішень суду та інших органів (посадових осіб), структура й організація роботи органів державної виконавчої служби та діяльність приватних виконавців з виконання цих рішень.

Навчальний посібник складається з таких розділів:

1. Розділ 1. Загальні положення виконавчого провадження.
2. Розділ 2. Порядок та умови здійснення виконавчого провадження.

Мета вивчення дисципліни «Виконавче провадження» – формування теоретичних знань про сучасний механізм правового регулювання виконавчих правовідносин, концептуальні засади правових інститутів, які вивчаються в межах цієї галузі, а також практичних умінь і навичок правильно розуміти зміст і тлумачити нормативні акти, користуватися ними в практичній діяльності.

Основними завданнями вивчення дисципліни «Виконавче провадження» є:

- набути правових знань з питань виконавчого законодавства, структури органів державної виконавчої служби, діяльності приватних виконавців, основ діловодства з виконання судових і несудових рішень;
- всебічно й глибоко зрозуміти природу та сутність виконавчих правовідносин, принципи виконавчого провадження, особливості виконання за окремими категоріями справ;
- знати та розуміти зміст виконавчого законодавства, вміти застосовувати норми права та теоретичні знання до конкретних життєвих ситуацій.

Досконале вивчення дисципліни «Виконавче провадження» дозволить запобігати помилкам під час застосування норм виконавчого провадження, успішно вирішувати завдання зі зміцнення законності.

Під час підготовки до практичних занять з дисципліни «Виконавче провадження» необхідно:

- ознайомитися з питаннями теми;
- прочитати відповідні питання в навчальному посібнику;
- ознайомитися з нормативними матеріалами;
- ознайомитися з літературними джерелами;
- розв'язати завдання до теми.

Здобувачам необхідно постійно здійснювати моніторинг нових нормативно-правових актів, що приймаються Верховною Радою, Президентом, Урядом України.

Запорукою успішного вивчення дисципліни «Виконавче провадження» буде систематична перевірка ступеня засвоєння теорії виконавчого провадження, яка може відбуватись у формі опитування, співбесіди, тестування, написання контрольних робіт, вирішення конкретних завдань.

Матеріали навчального посібника з дисципліни «Виконавче провадження» призначені для здобувачів першого

(бакалаврського) рівня вищої освіти за спеціальністю 081 «Право» денного (заочного) відділення.

Процес вивчення дисципліни «Виконавче провадження» спрямований на формування елементів таких **компетентностей**:

Інтегральної компетентності: здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у галузі професійної правничої діяльності або у процесі навчання, що передбачає застосування правових доктрин, принципів і правових інститутів і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Загальних компетентностей (ЗК):

ЗК2. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК3. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК6. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.

ЗК7. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

Спеціальних компетентностей (СК):

СК8. Знання і розуміння особливостей реалізації та застосування норм матеріального і процесуального права.

СК12. Здатність аналізувати правові проблеми, формувати та обґрунтовувати правові позиції.

СК15. Здатність до самостійної підготовки проектів актів правозастосування.

Програмні результати навчання (ПРН):

ПРН04. Формулювати власні обґрунтовані судження на основі аналізу відомої проблеми.

ПРН15. Вільно використовувати для професійної діяльності доступні інформаційні технології і бази даних.

ПРН21. Застосовувати набуті знання у різних правових ситуаціях, виокремлювати юридично значущі факти і формувати обґрунтовані правові висновки.

ПРН22. Готувати проекти необхідних актів застосування права відповідно до правового висновку зробленого у різних правових ситуаціях.

У результаті вивчення дисципліни «Виконавче провадження» здобувач має:

знати: основні положення, що вивчаються під час проходження курсу «Виконавче провадження», а саме: чинне законодавство, що регулює порядок примусового виконання; структуру органів державної виконавчої служби; основи діяльності приватних виконавців; загальні правила виконавчого провадження; особливості виконання за окремими категоріями справ; основи діловодства з виконання судових і несудових рішень;

вміти: правильно застосовувати норми права під час виконання рішень; самостійно вивчати проблеми виконавчого провадження; самостійно підвищувати свій професійний рівень; стежити за змінами в законодавстві України; визначати й аналізувати основні проблеми курсу.

РОЗДІЛ 1

ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

ВИКОНАВЧОГО ПРОВАДЖЕННЯ

ТЕМА 1.1. ПОНЯТТЯ, ЗНАЧЕННЯ ТА ПРИНЦИПИ ВИКОНАВЧОГО ПРОВАДЖЕННЯ. ВИКОНАВЧІ ПРАВОВІДНОСИНИ ТА ЇХ СУБ'ЄКТИ

Питання теми:

1. Поняття виконавчого провадження.
2. Джерела та принципи виконавчого провадження.
3. Класифікація суб'єктів виконавчих правовідносин.
4. Правовий статус суб'єктів виконавчих правовідносин.
5. Відводи у виконавчому провадженні.

У результаті вивчення теми здобувач має знати: історичний аспект становлення й розвитку виконавчого провадження, поняття виконавчого провадження, джерела виконавчого провадження, принципи виконавчого провадження, права й обов'язки суб'єктів виконавчих правовідносин, підстави відводів у виконавчому провадженні;

вміти: визначати зміст і гарантії принципів виконавчого провадження, аналізувати правовий статус суб'єктів виконавчих правовідносин.

Виконавче провадження – це врегульована правом, впорядкована законом й іншими нормативними актами, санкціонована державою й забезпечена силою державного примусу сукупність процесуальних дій, що здійснює державний та приватний виконавець, які спрямовані на своєчасне й повне фактичне

виконання вимог, визначених у виконавчих документах суду й інших органів (посадових осіб).

Нормативно-правовими актами, що регулюють умови й порядок здійснення виконавчого провадження є, зокрема, Закон України «Про виконавче провадження» [2], Закон України «Про органи та осіб, які здійснюють примусове виконання судових рішень і рішень інших органів» [3], «Інструкція з організації примусового виконання рішень» [4], затверджена наказом Міністерства юстиції України.

Примусове виконання здійснюється державними виконавцями та приватними виконавцями на підставі виконавчих документів, перелік яких визначено статтею 3 Закону України «Про виконавче провадження».

Визначення кола суб'єктів виконавчого права та встановлення їх чіткого правового статусу є невід'ємним елементом у вивченні як власне процесу виконавчого провадження, так і галузі виконавчого права в цілому.

Необхідно розрізняти такі поняття як «суб'єкт права» і «суб'єкт правовідносин». З одного боку, конкретний суб'єкт права, тобто носій прав та обов'язків, не може бути одночасно учасником усіх правовідносин, а з іншого боку – не всі суб'єкти права внаслідок відомих законодавчих обмежень їхньої дієздатності можуть бути суб'єктами правовідносин. Відповідно, суб'єктами виконавчих правовідносин можуть бути особи, які наділені повноваженнями у сфері виконавчого провадження або володіють матеріальною зацікавленістю в здійсненні примусового виконання чи сприяють виконанню законних вимог.

Суб'єкти виконавчого провадження (суб'єкти виконавчих правовідносин) – це носії процесуальних прав і обов'язків у виконавчому провадженні.

Згідно з частиною 1 статті 14 Закону України «Про виконавче провадження» «учасниками виконавчого провадження є виконавець, сторони, представники сторін, прокурор, експерт,

спеціаліст, перекладач, суб'єкт оціночної діяльності – суб'єкт господарювання, особи, права інтелектуальної власності яких порушені, – за виконавчими документами про конфіскацію та знищення майна на підставі статей 176, 177 і 229 Кримінального кодексу України, статті 512 Кодексу України про адміністративні правопорушення» [2]. Частина 2 статті 14 Закону України «Про виконавче провадження» надає право державному чи приватному виконавцю за потреби залучати «понятих, працівників поліції, представників органів опіки і піклування, інших органів та установ» [2].

Відповідно до ч. 1 ст. 15 Закону України «Про виконавче провадження» «сторонами виконавчого провадження є стягувач і боржник» [2]. Абзац перший частини 2 статті 15 Закону України «Про виконавче провадження» визначає стягувача як «фізичну або юридичну особу чи державу, на користь чи в інтересах яких видано виконавчий документ» [2]. Відповідно до абзацу 2 частини 2 статті 15 Закону України «Про виконавче провадження» «боржником є визначена виконавчим документом фізична або юридична особа, держава, на яких покладається обов'язок щодо виконання рішення» [2]. Частина 5 статті 15 Закону України «Про виконавче провадження» регламентує питання правонаступництва у виконавчому провадженні. Так, якщо стягувач або боржник вибувають із виконавчого провадження, вони можуть бути замінені правонаступниками. Для цього виконавцю або зацікавленій особі потрібно звернутися до суду із заявою про заміну сторони правонаступником. Дії, вчинені стягувачем або боржником до правонаступництва, є обов'язковими для їхніх правонаступників тією мірою, якою вони були б обов'язкові для стягувача чи боржника, якого замінив правонаступник. Також частина 5 статті 15 Закону України «Про виконавче провадження» регламентує питання зміни імені чи найменування сторони виконавчого провадження. Так, «у разі якщо сторона виконавчого провадження